

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

5 сакавіка 2018 года, № 4 (2192)

УРАЧЫСТАСЦІ

Рэктар БДУ Андрэй Кароль узнагароджвае капітана Рыгора Рукаля, начальніка курса батальёна курсантаў ваеннага факультэта

Быць абаронцам!

Урачыста адзначылі 100-годдзе Узброеных Сіл Беларусі ў нашым універсітэце. Удзельнікамі сходу сталі рэктар БДУ **Андрэй КАРОЛЬ**, прастаўнікі рэктарата, а таксама кіраўніцтва і курсанты ваеннага факультэта.

Усіх прысутных афіцэраў і гасцей павіншаваў рэктар БДУ **Андрэй Кароль**. Ён адзначыў: «Сёння, каб быць абаронцам, не абавязкова насіць форму і пагоны. Сучасны чалавек знаходзіцца пад пастаянным прыцэлам постінфармацыйнага грамадства. Даводзіцца абараняць не толькі тэрыторыю суверэнных

дзяржаў, але і межы асабістай прасторы, сваю сям'ю, каштоўнасці і ідэалы. Берагчы тое, што вызначае ўстойлівасць і традыцыйнасць любога грамадства». Таксама рэктар падкрэсліў, што ўнутраная дысцыплінаванасць, уласцівая афіцэрам і курсантам ваеннага факультэта, з'яўляецца

добрым прыкладам для прадстаўнікоў іншых факультэтаў.

Пра гісторыю станаўлення, развіццё і сучасны стан беларускай арміі ў сваім выступленні распавёў начальнік ваеннага факультэта БДУ **Ігар Новікаў**. Ён адзначыў, што ўзначаленая ім структура ўносіць істотны ўклад у забеспячэнне нацыянальнай бяспекі Беларусі і рытуе для Узброеных Сіл высокапрафесійныя кадры.

У рамках урачыстага мерапрыемства адбылася выстава навукова-адукацыйных дасягненняў ваеннага факультэта.

Завяршылася афіцыйная частка пасяджэння ўручэннем падзячных лістоў БДУ афіцэрам ваеннага факультэта ВНУ. Узнагароды намесніку начальніка **Алег Гаргулю**, курсавым афіцэрам батальёнаў курсантаў **Рыгору Рукалю**, **Арцёму Міранюку** і **Арцёму Цяцяннікаву** ўручыў рэктар Андрэй Кароль. Падзяка БДУ была абвешчана ім за плённую працоўную дзейнасць, а таксама ў сувязі са святкаваннем Дня абаронцы Айчыны і 100-годдзем з дня заснавання Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

Кіраўнікі ВНУ «панюхалі пораху» на стрэльбішчы

Рэктары беларускіх універсітэтаў, дзе дзейнічаюць ваенныя факультэты і кафедры, прынялі ўдзел у занятках па агнявой падрыхтоўцы. Мерапрыемства прайшло на палігоне 120-й асобнай гвардзейскай механізаванай брыгады і было прымеркавана да 100-годдзя Узброеных Сіл Беларусі.

Заняткі ініцыяваны міністрам абароны Беларусі **Андрэем Раўковым** і накіраваны на ўмацаванне

супрацоўніцтва паміж ваенным ведамствам і ўстановамі адукацыі ў падрыхтоўцы ваенных кадраў. Начальнік упраўлення ваеннай адукацыі Узброеных Сіл **Ігар Слуцкі** адзначыў: «Заняткі дазваляць рэктарам і прарэктарам адчуць навукальную атмасферу падрыхтоўкі курсантаў, а таксама наблізіцца да дзейнасці вайскоўцаў».

Навучанне праходзіла ў трох групах. За кожным удзельнікам быў замацаваны афіцэр-куратар. Паражэнне мішэні выконвалася на трох навучальных кропках і

ажыццяўлялася з ПМ, РКК, СВД, самазараднага карабіна Сіманава.

Сваімі ўражаннямі і важнасцю падобных мерапрыемстваў падзяліўся рэктар БДУ **Андрэй Кароль**: «Панюхаць пораху» кіраўніку парой неабходна, асабліва калі ў яго ВНУ навукаўца будучыя афіцэры. Да дадзеных заняткаў стаўлюся станоўча, бо гэта свайго роду элемент практыка-арыентаванага падыходу ў вучобе. Удзячны арганізатарам за магчымасць трапіць у асяроддзе нашых курсантаў, а таксама за магчымасць зносін з кіраў-

нікамі ВНУ». Таксама Андрэй Кароль адзначыў, што ў БДУ з улікам спецыфікі ваеннага факультэта старанна прадуманы навучальны працэс і праграма падрыхтоўкі курсантаў. Гэта дазваляе забяспечыць выкананне ўсіх навучальных і баявых абавязкаў курсантамі БДУ. «Я ўпэўнены, што сёння малады хлопец павінен прайсці армейскую службу, бо мужчына – гэта абаронца не толькі Радзімы, але і сям'і», – рэзюмаваў Андрэй Кароль.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

У нумары:

НАВУЧАННЕ ПРАЗ
«ДЗЕЙНІЧАННЕ»,
А НЕ «СЛУХАННЕ»

Заняткі эўрыстычнага тыпу былі разгледжаны на семінарах па крэатыўных метадыках адукацыі ў БДУ

Стар. 2

ПРА РОЛЮ
НАВУКОВАГА КІРАЎНІКА
І МАТЫВАЦЫЮ
МАЛАДЫХ НАВУКОЎЦАЎ

Артыкул аднаго з вядучых навукоўцаў БДУ доктара хімічных навук Міхаіла АРЦЕМ'ЕВА ў нашай газеце

Стар. 4

АД ДЫЯГНОСТЫКІ
НАВУЧЭНЦАЎ ДА
ТЭСЦІРАВАННЯ КАДРАЎ
БЕЛАЭС

Гутарка з дырэктарам РЦПЧ Дзмітрыем САГАЙДАКОМ пра апошнія значныя дасягненні ўстановы

Стар. 5

Весткі
з рэктарата

ГАНАРОВЫМІ граматамі Вышэйшай атэстацыйнай камісіі Рэспублікі Беларусь узнагароджаны супрацоўнікі БДУ. У іх ліку: дэкан юрыдычнага факультэта **Сяргей Балашэнка**, дэкан геаграфічнага факультэта **Мікалай Клебановіч** і дырэктар Дзяржаўнага інстытута кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ **Пётр Брыгадзін**.

Дадзеныя ўзнагароды прысуджаны за шматгадовую працу па падрыхтоўцы і атэстацыі навуковых і навукова-педагагічных кадраў вышэйшай кваліфікацыі.

Уручэнне грамат адбылося 26 лютага ў рамках пасяджэння Савета БДУ.

НАДЗВЫЧАЙНЫ і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Казахстан у Рэспубліцы Беларусь **Ермухамет Ертысбаеў** наведаў БДУ. Прайшла сустрэча з прарэктарам па вучэбнай рабоце і адукацыйных інавацыях **Вольгай Чупрыс** і дэканам ФМА **Віктарам Шадурскім**.

Бакі абмеркавалі пытанні развіцця супрацоўніцтва ў галіне адукацыі і навукі, прыцягнення казахстанскіх студэнтаў для навучання ў БДУ.

Паводле інфармацыі
прэс-службы БДУ

Каб скарыстацца
мультымедычным
кантэнтам
газеты:

1. Загрузіце на смартфон прыкладанне **HP Reveal**
2. Падпішыцеся на канал **#bsuby**
3. Навядзіце камеру на выяву з пазнакай

Значнасць тэалагічнага выхавання расце

Рэктар БДУ **Андрэй КАРОЛЬ** наведаў Інстытут тэалогіі імя св. Кірыла і Мяфодзія БДУ. Адбылася сустрэча з рэктарам інстытута, **Мітрапалітам Мінскім і Заслаўскім ПАЎЛАМ**, Патрыяршым **Экзархам** усяе Беларусі.

Удзельнікамі мерапрыемства стаў прарэктарскі склад Інстытута тэалогіі, а таксама прарэктар па вучэбнай рабоце і адукацыйных інавацыях **Вольга Чупрыс**, прарэктар па эканоміцы і матэрыяльна-тэхнічным развіццям **Міхаіл Чарапеннікаў**, начальнік Галоўнага ўпраўлення вучэбнай і навукова-метадычнай работы **Людміла Хухлындзіна**, памочнік рэктара **Юрый Сіверцаў**.

Традыцыйна наведванне структур БДУ ажыццяўляецца з мэтай дэталёвага знаёмства з іх дзейнасцю, прафесарска-выкладчыцкім складам, а таксама для вызначэння далейшых шляхоў развіцця падраздзяленняў і ўніверсітэта.

Рэктар Інстытута тэалогіі, **Мітрапаліт Мінскі і Заслаўскі Павел**, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі, азнаёміў рэктарат БДУ са структурай, колькасцю студэнтаў і адукацыйнай спецыфікай установаў. Мітрапаліт Павел падкрэсліў: «Адкрыццё Інстытута тэалогіі ў 2004 годзе на базе БДУ

Мітрапаліт Мінскі і Заслаўскі Павел, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі

было пэўным прарывам для Беларусі ў маральна-этычным выхаванні моладзі і грамадства ў цэлым. Сёння я дбаю пра тое, каб калісьці ўдала пачатая справа не пакутвала ад магчымых змен у галіне кадравых і структурных пераўтварэнняў у інстытуце». **Андрэй Кароль** у сваю чаргу выказаў спадзяванне, што сумеснае абмеркаванне дазволіць выявіць проблемныя бакі функцыяна-

вання інстытута і зробіць візіт дзейным у іх пераадоленні і рашэнні.

Рэктару была прадстаўлена інфармацыя пра гісторыю самога інстытута і фарміраванне тэалагічнай адукацыі ў Беларусі. Увага была нададзена ўнікальнасці падраздзялення. Інстытут адзін з нешматлікіх у нашай краіне забяспечвае падрыхтоўку спецыялістаў у галіне філасофскай антрапалогіі,

тэалогіі і рэлігіязнаўства. Запатрабаванасць у такіх супрацоўніках узрастае ў галінах дзейнасці, дзе патрабуюцца прафесійныя багаслоўскія веды. «У нашых выпускніках патрэба павялічваецца. Абумоўлена гэта ростам разумення важнасці і значнасці для грамадства тэалагічнага выхавання», – падкрэсліў першы прарэктар Інстытута тэалогіі протаіерэй **Сяргій Гордун**.

Далейшае развіццё інстытута, пашырэнне адукацыйных паслуг, матэрыяльна-тэхнічнае абсталяванне сталі ключавымі тэмамі абмеркавання. У прыватнасці, рэктар БДУ Андрэй Кароль звярнуў увагу на неабходнасць узмацнення навуковай актыўнасці інстытута, яго ўдзелу ў навуковых дзяржаўных праграмах па профільных тэмах. Адной з прапаноў, прынятых да разгляду, стала правядзенне сумесных навуковых і адукацыйных мерапрыемстваў паміж факультэтамі і інстытутам для абмену ведамі «свецкага» і «духоўнага» характару.

Дыскусійным стала пытанне кадравай палітыкі і функцыяналу. «Відавочна, што Інстытут тэалогіі вельмі спецыфічная структура, несупастаўная ў некаторых катэгорыях і пазіцыях з іншымі факультэтамі. Тут вельмі моцныя два складнікі дзейнасці – адукацыйны і выхавальны. Таму важна захваць гэту ідэнтычнасць. А гэта магчыма толькі агульнымі намаганнямі і аргументаваным падыходам да кожнай канкрэтнай сітуацыі», – рэзюмаваў рэктар БДУ Андрэй Кароль.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

Курс на працу з заказчыкамі

«Трэба стварыць асяроддзе, дзе заказчык змог бы ўбачыць увесь патэнцыял БДУ па падрыхтоўцы высокапрафесійных спецыялістаў з улікам запатрабаванняў сучаснай эканомікі», – адзначыў рэктар **Андрэй КАРОЛЬ** на географічным факультэце.

Візіт прайшоў у рамках працоўных сустрэч рэктара з прадстаўнікамі факультэтаў БДУ.

На сустрэчы адбыўся канструктыўны дыялог рэктарата і кіраўніцтва географічнага факультэта. Тэмай абмеркавання сталі пытанні, якія тычацца адсутнасці буйных заказчыкаў кадраў, амаладжэння выкладчыцкага складу, павышэння якасці адукацыі, развіцця навуковых даследаванняў, падрыхтоўкі навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі.

У кантэксце пытання якасці адукацыі былі закрануты тэмы адкрыцця філіялаў кафедраў і распрацоўкі алгарытму кіравання самастойнай працы студэнтаў. «Выступаю працуючымі філіялаў кафедраў, калі мы толькі механічна пераносім навучальны працэс з аўдыторыі ў кабінет якой-небудзь арганізацыі», – пракаментываў рэктар. Было адзначана, што неабходны рэальныя працуючыя лабараторыі на вытворчасці, дзе будуць спецыялісты зможа адчуць і асвоіць увесь працоўны працэс.

Дэкан географічнага факультэта **Мікалай Клебановіч** адзначыў, што наспела неабходнасць прававой карэкціроўкі ўзаемадзеяння з заказчыкамі кадраў на профільных педа-

гагічных спецыяльнасці з мэтай прамога кантакту з патэнцыйным працадаўцам. Гэту ініцыятыву падтрымаў рэктар **Андрэй Кароль**, адзначыўшы: «Праца з заказчыкамі з'яўляецца сёння «асноўная дарогай жыцця», гэта вырашае шматлікія фінансавыя і матэрыяльна-тэхнічныя пытанні».

У працяг тэмы была вылучана прапанова пра стварэнне на факультэтах грамадскіх саветаў з удзелам прадстаўнікоў міністэрстваў і буйных арганізацый. Гэта дазволіла б вырашыць шэраг пытанняў, звязаных з запатрабаванасцю выпускнікоў і фарміраваннем у іх патрэбных кампетэнцый. Члены савета маглі б уплываць на змест дысцыплін і навучальных праграм, каб у выніку атрымаць спецыяліста з неабходным наборам ведаў і навыкаў.

«Мы б стварылі асяроддзе, дзе заказчык змог бы ўбачыць увесь патэнцыял БДУ па падрыхтоўцы высо-

капрафесійных спецыялістаў з улікам запатрабаванняў сучаснай эканомікі», – рэзюмаваў Андрэй Кароль.

У рамках абмеркавання пытання таксама было дадзена даручэнне падрыхтаваць інфармацыйны ліст у профільныя міністэрствы пра пералік спецыялістаў, якія рыхтуюцца на географічным факультэце, з мэтай дэманстрацыі іх унікальнасці для краіны.

Асабліва ўвага кіраўніцтва БДУ была накіравана на актывізацыю работы кафедраў па працы з магістрантамі і аспірантамі, павелічэнне колькасці замежных студэнтаў, манетызацыю адукацыйных паслуг.

Рэктар БДУ Андрэй Кароль падзякаваў усім удзельнікам сустрэчы за лакальныя і стратэгічныя прапановы, шматлікія з якіх прагучалі ў рамках візітаў упершыню, і выказаў спадзяванне на іх ажыццяўленне.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ, Сяргей ШАФАЛОВІЧ

«Адукацыя і кар'ера»

Не святыя гаршкі лепяць

БДУ прыняў удзел у 16-й Міжнароднай спецыялізаванай выставе адукацыйных паслуг «Адукацыя і кар'ера». Мерапрыемства прайшло з 15 па 17 лютага ў выставачным комплексе «БелЭкспа».

Галоўнай мэтай выставы з'яўлялася прафарыентацыя выпускнікоў школ у выбары будучай спецыяльнасці, знаёмства з усім спектрам адукацыйных паслуг у беларускіх ВНУ і іншых краінах. На стэндзе БДУ была размешчана поўная інфармацыя пра адукацыйную дзейнасць ВНУ, факультэты і інстытуты, спецыяльнасці і напрамкі спецыяльнасці, правілы прыёму, кошт платнага навучання. Акрамя таго, экспазіцыя распаўядала пра

магчымасці кар'ернага росту, перападрыхтоўку і курсы павышэння кваліфікацыі, умовы паступлення ў магістратуру. Кампетэнтныя асобы БДУ аказвалі кансультацыйную дапамогу ў выбары будучай прафесіі.

Інфармацыя, якую атрымалі выпускнікі сярэдніх школ, каледжаў, дапаможа з выбарам прафесіі, ім раскажалі пра месцы працаўладкавання і сферы дзейнасці выпускнікоў. У прыватнасці, прадстаўнікі адукацыйных устаноў Беларусі, Францыі, Германіі, Польшчы, Чэхіі, Латвіі распаўядалі пра правілы прыёму ў замежныя ВНУ, умовы прахавання і праграмы абмену.

Наведнікі выставы маглі таксама ўбачыць прэзентацыі розных прафесій на інтэрактыўнай пляцоўцы «Не святыя гаршкі лепяць».

Арганізатарамі выставы «Адукацыя і кар'ера» выступілі камітэт па адукацыі Міністэрства адукацыі і навукаў і праграмна-метадальніцтва «Экспартфорум».

Ульяна МІНЧАНКА

НАВАЦЫІ

Навучанне праз «дзеінічанне», а не «слуханне»

1 сакавіка ў БДУ прайшоў трэці заклочны занятак у межах вочна-дыстанцыйнага аргдзейнаснага курса «Методыка навучання праз адкрыццё: як навучаць усіх па-рознаму, але аднолькава». Аўтарам і вядучым курса выступіў рэктар БДУ **Андрэй КАРОЛЬ**.

Удзельнікамі курса павышэння кваліфікацыі сталі каля 150 педагогаў і выкладчыкаў БДУ, ГрДУ імя Янкі Купалы, РІВШ, Ліцэя БДУ і чатырох каледжаў. Дыскусіі і абмеркаванні праходзілі ў рэжыме анлайн. Такая форма аб'ядноўвае ўсе ступені адукацыі – сярэдняю, сярэдняю спецыяльную і вышэйшую.

16 лютага адбыўся семінар

«ЯК РАСПРАЦАВАЦЬ І ПРАВЕСЦІ ЗАНЯТАК ЭЎРЫСТЫЧНАГА ТЫПУ»

Асаблівасцю семінара, як і курса, выступіла «дзеінічанне», а «не слуханне». Праз пастаноўку ўласных мэт кожны ўдзельнік ствараў свой адукацыйны прадукт: камплекты адкрытых заданняў, план-канспект эўрыстычных заняткаў, інтэрнэт-заняткаў, крытэрыяў ацэнвання.

Ключавой тэмай усяго курса з'яўляецца падрыхтоўка запатрабаваных спецыялістаў і выкладчыкаў, здольных ствараць умовы для самарэалізацыі навучэнцаў. Рэктар БДУ заўважыў: **«Чаму ў нас дастатковая колькасць выпускнікоў з чырвоным дыпламам, але адсутнічаюць рэальна крэатыўныя і прарыўныя рашэнні ў эканоміцы і сацыяльнай сферы?»** Традыцыйны падыход у навучанні, заснаваны на трансляцыі, а не стварэнні навучэнцамі сваіх ведаў, не развівае творчы пачатак. Ясная адукацыя фарміруе умовы для выяўлення, раскрыцця і рэалізацыі патэнцыялу вучня.

Задачы павышэння крэатыўнасці адукацыі, самарэалізацыі студэнта, навучэнца каледжа, школьніка паспяхова вырашаюцца падчас правядзення эўрыстычнага занятку. Зместу, спецыфіцы і методыцы яго распрацоўкі быў прысвечаны другі семінар курса. Андрэй Кароль прадставіў асноўныя яго тыпы, акцэнтаваў увагу на важнасці мэтапакладання навучэнца, эўрыстычнай адукацыйнай сітуацыі, яе этапах, а таксама дыягностыцы адукацыйных вынікаў і іх ацэнцы. Рэктар адзначыў, што **«задача выкладчыка заключаецца ў арганізацыі навучальнага працэсу, які спрыяе засваенню зместу прадмета і стварэнню студэнтам сваёй адукацыйнай індывідуальнай траекторыі**. Функцыі выкладчыка пры гэтым змяняюцца – не даць ведаў, а арганізаваць дзейнасць студэнтаў па стварэнні кожным з іх уласнага адукацыйнага прадукту.

Удзельнікі семінара працягнулі працу ў групах, дзе распрацоўвалі занятак эўрыстычнага тыпу на аснове адкрытых заданняў, падрыхтаваных у рамках першага семінара. Вынікам калектыўнай працы сталі планы-канспекты заняткаў эўрыстычнага тыпу, арыентаваных на творчую самарэалізацыю навучэнца і развіццё яго эўрыстычных якасцей. Мадэратары груп прадэманстравалі фрагменты сваіх распрацовак і з улікам атрыманых экспертных ацэнак працягнулі працу над праектамі на заключным трэцім семінары. З усіх прадстаўленых да абмеркавання прац быў вылучаны праект эўрыстычнага занятку, распрацаванага Юрыдычным каледжам БДУ. Калектыў выкладчыкаў падрыхтаваў прэзентацыю занятку па прадмеце «Грамадазнаўства» па тэме ўрока: «Праблемы сучаснага грамадства, міграцыя, уцякацтва, незаконная міграцыя, інтэграцыя міграцыі». Як адзначыў рэктар БДУ, гэта найбольш крэатыўная праца, выкананая па ўсіх канонах эўрыстычнага занятку, якая патрабуе мінімальнага набору шліфоў.

1 сакавіка прайшоў семінар

«ЯК СПРАЕКТАВАЦЬ І ПРАВЕСЦІ ЭЎРЫСТЫЧНЫ ІНТЭРНЭТ-ЗАНЯТАК»

На трэцім семінары абмеркавалі праблемы інфарматызацыі адукацыі. У прыватнасці, гаворка ішла пра магчымасць сумяшчэння асобаснага і тэхнічнага кампанентаў на занятках. Было адзначана, што інфарматызацыя можа быць як «атрутай», так і «лекамі», здольнымі вырашыць праблемы адукацыі, заснаванай на інфармацыйным падыходзе. Асноўнымі яе недахопамі сёння з'яўляюцца адчужанасць навучэнца ад атрыманай інфармацыі, дэмаматызацыя да навучання і зніжэнне прымянення ведаў на практыцы ва ўмовах хуткай зменлівасці свету. Дыстанцыйны эўрыстычны занятак дазваляе навучэнцу самарэалізавацца, прадэманстраваць і параўнаць свой адукацыйны прадукт з іншым. Калі сэнс і мэты адукацыі – «вырасіць», а не «даць», то інфарматызацыя – сродак для дэманстрацыі і параўнання адукацыйных прадуктаў, супастаўлення «свайго» з «чужым», сродак для самарэалізацыі вучня. У такім выпадку тэхніка і чалавек маюць агульны шлях.

У рамках дыскусіі была актуалізавана праблема незакончанага паняццйнага апарату анлайн-навучання. Адзначана неабходнасць вызначэння і фармулявання асноўных катэгорый дадзенай адукацыйнай формы: дыстанцыйныя тэхналогіі, дыстанцыйная адукацыя, месца правядзення заняткаў і інш.

Адным з вынікаў трэцяга семінара стала прыняцце рашэння аб стварэнні рабочай групы па распрацоўцы нарматыўна-прававой базы па арганізацыі і правядзенні дыстанцыйнага навучання ў БДУ. Вынікамі павінны стаць рэкамендацыі і прапановы для РІВШ і Міністэрства

адукацыі Беларусі па запуску анлайн-навучання ў ВУН, а таксама распрацаваны лакальны алгарытм дыстанцыйных заняткаў.

Практычны складнік семінара ўключаў апрабачку ўдзельнікамі крэатыўнай тэхналогіі дыстанцыйнага навучання. Пра розныя яго формы, асаблівасці, змест, структуру і адміністраванне распавёў рэктар БДУ Андрэй Кароль. Ён таксама адзначыў, што ў сістэме эўрыстычнага навучання пры выкарыстанні інтэрнэт-тэхналогій адбываецца змена ролі выкладчыка. Ён выступае т'ютарам, каардынатарам, пасярэднікам паміж адукацыйным асяроддзем і навучэнцам. У адукацыйным працэсе змяшчаецца акцэнт ад навучання да вывучэння самім навучэнцам.

Завяршыўся семінар дэманстрацыяй фрагментаў калектыўных распрацовак. Андрэй Кароль адзначыў высокі ўзровень прадстаўленых праектаў анлайн-заняткаў, многія з якіх пры нязначным рэдагаванні могуць быць укаранены на дадзеным этапе ў навучальны працэс. З улікам атрыманых экспертных ацэнак выкладчыкаў чакае дыстанцыйная праца над праектамі. Карэкцёрка распрацовак, рэфлексіюнае асэнсаванне і вызначэнне асноўных вынікаў семінара стане завяршальным этапам працы ўдзельнікаў курса «Методыка навучання праз адкрыццё: як навучаць усіх па-рознаму, але аднолькава».

Самыя лепшыя інавацыйныя прапановы, у ліку якіх распрацаваныя ў рамках курса эўрыстычныя заданні, заняткі і анлайн-заняткі, будуць апублікаваны на міжуніверсітэцкім інтэрнэт-партале «Метадалогія, змест, практыка крэатыўнай адукацыі XXI стагоддзя» або ў новай серыі навучальных дапаможнікаў «Крэатыўная адукацыя».

Алена МАРЦУЛЕВІЧ,
Сяргей ШАФАЛОВІЧ

РЭФЛЕКСІІ

*«З'явіўся новы погляд на рашэнне праблем навучання. Галоўны вынік – разуменне неабходнасці пашырэння арсенала сродкаў навучання» (прафесар **Рыгор Васілевіч**, БДУ).*

*«У мяне ўзнікла адчуванне радасці ад таго, што я ўбачыла рэальныя магчымасці выкарыстання складзеных заданняў у практыцы сваёй работы» (прафесар **Яўгенія Бараева**, РІВШ).*

*«Галоўны вынік – пераасэнсаванне свайго асабістага педагогічнага досведу: цяпер ведаю, як можна яшчэ праводзіць заняткі, каб "не губляць" студэнта» (дацэнт **Ірына Панцюк**, БДУ).*

*«У мяне ўзнікла жаданне зрабіць як мага больш такіх заняткаў па сваіх дысцыплінах. Гэта цікава і эфектыўна!» (ст. выкладчык **Марына Саладуха**, ГрДУ імя Янкі Купалы).*

*«Ура! Нарэшце студэнтам перастануць чытаць з кніжкі і вучыць спосабам "што я вам раскажаў, тое самае вы павінны вывучыць"» (ст. выкладчык **Таццяна Вараб'ёва**, БДУ).*

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

5 сакавіка Казакова Таццяна Пятроўна, загадчык кафедры гісторыі беларускай літаратуры
7 сакавіка Міхайлоўская Людміла Львоўна, дацэнт кафедры гісторыі паўднёвых і заходніх славян

7 сакавіка Васільева Алена Эдуардаўна, дацэнт кафедры тэарэтычнай і інстытуцыянальнай эканомікі

7 сакавіка Копач Алес Ігаравіч, дацэнт кафедры камп'ютарнай лінгвістыкі і лінгвадыдактыкі

12 сакавіка Дарожкін Мікалай Мікалаевіч, дацэнт кафедры фізікі цвёрдага цела

15 сакавіка Свірыдава Таццяна Віктараўна, дацэнт кафедры неарганічнай хіміі

16 сакавіка Зразікава Валентына Аляксееўна, дацэнт кафедры медыялогіі і вэб-журналістыкі

17 сакавіка Кошалева Наталля Уладзіміраўна, дацэнт кафедры гісторыі старажытнага свету і сярэдніх вякоў

21 сакавіка Мядзведзеў Дзмітрый Георгіевіч, дэкан механіка-матэматычнага факультэта

31 сакавіка Шадыра Алес Іосіфавіч, загадчык кафедры радыяцыйнай хіміі і хіміка-фармацэўтычных тэхналогій

31 сакавіка Радзюк Алес Міхайлавіч, дацэнт кафедры агульнай і клінічнай псіхалогіі

АБ'ЯВЫ

ДЗЯРЖАЎНЫ ІНСТЫТУТ КІРАВАННЯ І САЦЫЯЛЬНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ БДУ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС

НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАДЫ:

ЗАГАДЧЫКА КАФЕДРЫ кіравання фінансамі.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Адрас: 220004, г. Мінск, вул. Шпалерная, 7, Дзяржаўны інстытут кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ, аддзел кадраў, тэл. 3060027, 3060028.

ІНСТЫТУТ ПРЫКЛАДНЫХ ФІЗІЧНЫХ ПРАБЛЕМ ІМЯ А. Н. СЕЎЧАНКІ БДУ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС

НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

СТАРШАГА НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА лабараторыі фізіка-хіміі палімерных матэрыялаў і прыродных арганічных злучэнняў па спецыяльнасці (оптыка);

НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА лабараторыі элінікі па спецыяльнасці (фізіка кандэнсаванага стану);

МАЛОДШАГА НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА лабараторыі лазернай плазмадынамікі па спецыяльнасці (прыборы і метады эксперыментальнай фізікі).

Для ўдзелу ў конкурсе звяртацца на адрас: г. Мінск, вул. Курчатава, 7, каб. 230.

Дадатковая інфармацыя па тэл.: +375 17 212-48-43.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Тыдзень роднай мовы прайшоў у БДУ

– wuz.by (16.02), nlb.by (17.02), 21.by (18.02), minsknews.by (19.02), sputnik.by (20.02), СТВ, interfax.by, ininform.gov.by (21.02), Мінск-ТВ (25.02).

Прэзентацыя перакладу кнігі «Псалтыр» на беларускую мову адбылася ў БДУ – wuz.by (18.02), katolik.life (20.02), sputnik.by (21.02).

У БДУ стартаваў новы сезон праекта «Студэнт на тыдзень» – wuz.by (19.02), sb.by (21.02), zviazda.by (23.02).

У БДУ адкрыты прыём заявак на ўдзел у Міжнародным студэнцкім форуме «PR-кветка-2018» – БелТА (20.02), kp.by, marketing.by, wuz.by (23.02), zviazda.by (26.02).

II Міжнародны конкурс стартап-праектаў «BizTech BSU StartUp Contest» адбудзецца ў БДУ – yelsk.by (23.02), БелТА, 21.by, ej.by (24.02), minsknews.by, vetkagolos.by (26.02).

Інтэрв'ю з загадчыкам кафедры эканамічнай інфарматыкі эканамічнага факультэта БДУ Дзмітрыем Марушкам пра электронную валюту будучыні/крыпталову – «Настаўніцкая газета», nastgaz.by (26.02).

Мінералагічная выстава-кірмаш «Каменная казка» стартавала ў БДУ – adu.by, БелТА (15.02), sputnik.by (23.02), zviazda.by (26.02).

Кітайскае свята ліхтароў Юаньсяацзэ ў БДУ – interfax.by, wuz.by (26.02), zviazda.by (28.02).

Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Жанчыны-навукоўцы Беларусі і Казахстана» стартуе 1 сакавіка ў БДУ – ecompress.by, wuz.by (23.02), БелТА, sputnik.by (27.02), Радые «Сталіца», Першы Нацыянальны канал Беларускага радыё (01.03).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Пра ролю навуковага кіраўніка і матывацыю маладых навукоўцаў

Міхаіл АРЦЕМ'ЕЎ, загадчык лабараторыі нанахіміі НДІ фізіка-хімічных праблем БДУ, доктар хімічных навук, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі ў галіне навукі і тэхнікі – адзін з вядучых навукоўцаў БДУ. Нядаўна яго артыкул быў надрукаваны ў прэстыжным часопісе Nature Nanotechnology, а сам ён выступіў з дакладам на II З'ездзе вучоных Беларусі. Рэдакцыя «Універсітэта» прапанавала Міхаілу Валянцінавічу выказаць на старонках газеты свае меркаванні наконт прыцягнення маладых кадраў у навуку.

Роля навуковага кіраўніка ў фарміраванні паспяховага маладога навукоўца шматгранная і не зводзіцца да простага перадачы навуковых ведаў і тэхнічных уменняў ад настаўніка да вучня, пастаноўкі задачы і аналізу атрыманых вынікаў, напісання навуковага артыкула, справядзачы ці падрыхтоўкі даклада на канферэнцыю.

МАТЫВАВАННЕ. У першую чаргу задача навуковага кіраўніка складаецца ў матываванні студэнта, магістранта ці аспіранта на рашэнне важных і сучасных навуковых задач. Неабходна суадносіць прыватную навуковую задачу, якую вырашае малады навуковец, з найбольш цікавымі і перадавымі даследаваннямі ў дадзенай галіне навук, якія праводзяцца ў вядучых сусветных навуковых цэнтрах. Пастаянны аналіз свежых навуковых публікацый, удзел у міжнародных навуковых канферэнцыях з'яўляецца адным з найважнейшых механізмаў «трымаць нос па ветры» і прапаноўваць сваім вучням цікавыя і сучасныя навуковыя задачы. Наяўнасць навуковай канкурэнцыі, жаданне выйграць сусветную навуковую гонку (пры адпаведных рэсурсах) і быць першым у рэалізацыі актуальных навуковых задач з'яўляюцца важнымі матывіроўкамі для амбіцыйнага маладога навукоўца. Запал і асабісты прыклад эфектыўнай навуковай працы і канкурэнтназдольнасці навуковага кіраўніка матывуе амбіцыйнага маладога навукоўца лепш за ўсякія словы.

СВАБОДА НАВУКОВАЙ ТВОРЧАСЦІ І ПРАВА НА РЫЗЫКУ. Навуковы кіраўнік нясе адказнасць за той навуковы напрамак і тыя навуковыя задачы, якія ён прапануе

сваім вучням. На першым часе, з прычыны недахопу ведаў і досведу, маладыя навукоўцы не ў стане зрабіць правільны выбар тэматыкі з пункта гледжання актуальнасці, адпаведнасці наяўным рэсурсам і інш. Як правіла, з часам малады навуковец пачынае глыбей разбірацца ў сваёй прыватнай навуковай задачы, чым навуковы кіраўнік у сілу яго загрузанасці (лекцыі-праекты-справядзачы-пасяджэнні). Новыя навуковыя вынікі, атрыманыя ім самім ці апублікаваныя іншымі групамі, запускаюць працэс генерацыі новых ідэй. Дасведчаны навуковец суадносіць актуальнасць і навізну навуковай ідэі з наяўнымі магчымасцямі і рызыкай не атрымаць чаканы вынік.

Навуковая праца па сутнасці сваёй ёсць высокарызыкоўная дзейнасць. Малады навуковец не ў стане правільна ацаніць рызыкі рэалізацыі новай навуковай ідэі, калі не мае асабістага досведу, які немагчыма набыць на лекцыі, а можна толькі метадам проб і памылак. Трэба даваць магчымасць маладому навукоўцу спрабаваць рэалізаваць свае ўласныя ідэі, але дапамагаць у іх ацэнцы з пункта гледжання актуальнасці задачы, яе рэалізоўнасці і рызык (часавых, фінансавых). Не заўсёды цвёрда забарона з боку кіраўніка на рэалізацыю загадзя непрацоўнай, па яго меркаванні, ідэі апраўданая, асабліва калі гэта не звязана з вялікімі часавымі і фінансавымі стратамі. Рэдка хто вучыцца на чужых памылках, значыць, трэба даваць магчымасць рабіць свае ўласныя, асабліва для амбіцыйных маладых навукоўцаў, каб яны вучыліся суадносіць свае амбіцыі і магчымасці.

РАЎНАПРАЎЕ. Навука – не войска, і нават самы юны даследчык (студэнт, аспірант, магістрант) мае

права на выказанне свайго меркавання па навуковым пытанні, якое абмяркоўваецца. Часта пры загрузанасці навуковы кіраўнік прапускае важныя дробязі падчас абмеркавання навуковых вынікаў, тады як малады навуковец, які асабіста ўдзельнічаў у атрыманні вынікаў, ведае дадзеную прыватную задачу дасканалы. Для падтрымання высокага матывавання вучняў у навуцы вельмі важна падтрымліваць у навуковай групе прынцып раўнапраўя і ўзаемапавагі.

НЕ БАЯЦЦА ПРЫЗНАЦЬ УЛАСНУЮ НЯСЛУШНАСЦЬ. Асаблівае натхненне і запал на эфектыўную працу ў вучняў можа выклікаць магчымасць пісьменна даказаць уласную навуковую слухнасць перад паважным навуковым кіраўніком. Навуковец не бог і можа – і мае права – памыляцца. Уменне прызнаць уласную памылку перад тварам вучняў з'яўляецца сур'ёзнай псіхалагічнай задачай для навуковага кіраўніка, але гэта абсалютна неабходна як для падтрымання ўласнага аўтарытэту сумленнага навукоўца, так і выхавання вучняў у духу абсалютнай каштоўнасці навуковай праўды.

РАЗВІВАЦЬ У ВУЧНЯХ КАМУНІКАТЫўНЫЯ ЗДОЛЬНАСЦІ. Думка вымаўленая не ёсць хлусня, а спосаб распаўсюджвання навуковых ведаў. Самыя актуальныя навуковыя вынікі, атрыманыя маладым навукоўцам, якія не атрымалі ага-лоскі ў выглядзе навуковага артыкула ці даклада, не маюць ніякай каштоўнасці. Навуку робяць людзі, і яны ж ацэньваюць правільнасць і

эфектыўнасць атрыманых вынікаў. Пісьменна і пераканаўча даносіць да мэтавай аўдыторыі актуальнасць выканання тых ці іншых даследаванняў і іх эфектыўнасць важна не толькі для матывавання сваіх калегаў, але і з трывіяльнага пункта гледжання атрымання рэсурсаў, у першую чаргу фінансавых для занятку навуковай дзейнасцю (заўякі на гранты, праекты).

З іншага боку, найбольш актуальныя сучасныя навуковыя даследаванні, асабліва ў такіх галінах, як хімія, фізіка, біялогія, з'яўляюцца міждысцыплінарнымі і праводзяцца калектывамі навукоўцаў з розных навуковых устаноў у розных краінах. Праца ў такіх міжнародных навуковых праектах патрабуе пастаяннага кантакту паміж навукоўцамі на гарызантальным узроўні. Кар'ера сучаснага навукоўца пэўным чынам залежыць ад «самапіяру», паколькі канкурэнцыя за навуковыя пазіцыі і фінансы будзе толькі ўзрастаць, уменне паказаць свае канкурэнтныя перавагі перад іншымі суіскальнікамі часта становіцца ключавым фактарам у паспяховай кар'еры навукоўца.

МАРАЛЬНА-ЭТЫЧНЫЯ НОРМЫ НАВУКОЎЦА І НАВУКОВАЙ ПРАЦЫ. Існуюць фармальныя і агульнапрынятыя нефармальныя маральна-этычныя нормы навукоўца. Прышчэпліванне гэтых нормаў вучням з'яўляецца адным з найважнейшых абавязкаў навуковага кіраўніка. Асноватворнай нормай з'яўляецца бездакорна сумленнае стаўленне да навуковай праўды. У выпадку сумневу ў аб'ектыўнасці атрыманых навуковых вынікаў

праца павінна быць перароблена, а ў выпадку немагчымасці паўтарыць эксперымент (успышка звышновай і да т. п.) неабходна разгледзець усе довады за і супраць. Навуковая праўда рэдка бывае абсалютнай, часцей за ўсё яна абмежавана нашым бягучым разуменнем прыроды, навуковым інструментарыем, заграічным коштам прац (пілатаваныя палёты на суседнія планеты). Існае сістэма навуковага рэцэнзавання заклікае на забяспечыць незалежную ацэнку атрыманым навуковым вынікам. Рэцэнзаванню «па знаёмстве» не павінна быць месца ў навуцы.

ПРЫНЦЫП «НЕ СКРАДЗІ». Вельмі часта ў нефармальных навуковых кантактах можна пераняць арыгінальныя навуковыя і тэхналагічныя ідэі, якія не былі даведзены да канца іх аўтарамі з прычыны адсутнасці неабходных рэсурсаў ці невыкаў. Рэалізацыя чужой ідэі іншым навукоўцам ператвараецца ў важную этычную праблему: паведамляць ці не аўтару ідэі, спасылацца на яго прыкрытэт у сваёй навуковай публікацыі?

РАДАВАЦЦА ПОСПЕХАМ ВУЧНЯЎ БОЛЬШ, ЧЫМ СВАІМ УЛАСНЫМ. Бесперапыннае развіццё чалавечай цывілізацыі грунтуецца на тым, што вучні павінны быць лепшымі і ісці далей, чым іх настаўнік (навуковы кіраўнік). Задавальненне кіраўніка поспехамі сваіх вучняў – моцны матывацыйны фактар для маладых навукоўцаў.

Навуковую школу стварае кіраўнік, а прызнанне прыходзіць ад вучняў.

Міхаіл Арцём'еў з супрацоўнікамі лабараторыі Анатоле́м Пруднікавым і Арі́э́мам Антановічам

КОНКУРСЫ

Найлепшыя СНДЛ

Па выніках конкурсу на найлепшую СНДЛ БДУ за 2017 год перамогу атрымала «**ГІС-лабараторыя**» геаграфічнага факультэта (кіраўнікі – Д. М. Курловіч, Н. В. Жукоўская).

У намінацыі «Унёсак СНДЛ ва ўдасканаленне навукальнага працэсу» пераможцамі сталі:

у галіне прыродазнаўчых навук – СНДЛ «**Структура і дынаміка біяразнастайнасці**» біялагічнага факультэта (кіраўнік – А. В. Сінчук); у галіне сацыяльных і гуманітарных навук – СНДЛ «**Эканаміст-міжнароднік**» факультэта

міжнародных адносін (кіраўнік – А. А. Сямак).

У намінацыі «Унёсак СНДЛ у падрыхтоўку кадраў вышэйшай кваліфікацыі» пераможцамі прызнаны:

у галіне прыродазнаўчых навук – СНДЛ «**Камп'ютарны аналіз дадзеных і мадэляванне**» факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі (кіраўнік – У. І. Малюгін);

у галіне сацыяльных і гуманітарных навук – СНДЛ «**Гісторыя Беларусі XIX–XX стагоддзя**» гістарычнага факультэта (кіраўнік – В. С. Макарэвіч).

У намінацыі «Навукова-даследчая і інавацыйная дзейнасць» пераможцамі сталі:

у галіне прыродазнаўчых навук – СНДЛ «**Мадэліфікацыя ўласцівасцяў матэрыялаў**» фізічнага факультэта (кіраўнік – А. К. Куляшоў);

у галіне сацыяльных і гуманітарных навук – СНДЛ «**Інавацыйныя тэхналогіі ў турызме**» факультэта міжнародных адносін (кіраўнік – Н. М. Барысенка-Кляпач).

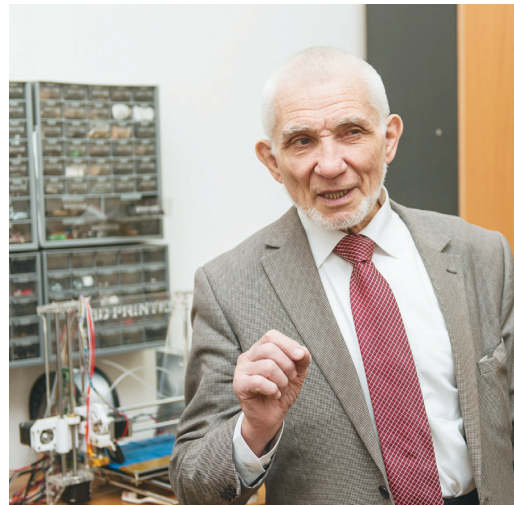
У намінацыі «Дзейнасць СНДЛ па прыцягненні фінансавання» пераможцамі прызнаны:

у галіне прыродазнаўчых навук – СНДЛ «**Рэгіянальных дэмаграфічных праблем**» геаграфічнага факультэта (кіраўнік – К. А. Анціпава);

у галіне сацыяльных і гуманітарных навук – СНДЛ «**Камп'ютарны дызайн**» факультэта сацыякультурных камунікацый (кіраўнікі – С. У. Царык, І. К. Сіроціна).

Камісія конкурсу прызнала СНДЛ «**Тэорыя і практыка мытнай справы і знешнеэканамічнай дзейнасці**» факультэта міжнародных адносін (кіраўнік – У. В. Ляхоўскі) лабараторыяй з найлепшай станоўчай дынамікай за апошнія 3 гады, а таксама прапанавала высунуць СНДЛ «**Хімія нанаструктураваных сістэм**» хімічнага факультэта (кіраўнік – Т. М. Вараб'ева) на аказанне фінансавай падтрымкі спецыяльным фондам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораным навучэнцам і студэнтам.

Навукова-метадычная ўстанова БДУ «Рэспубліканскі цэнтр праблем чалавека» – адзіная ў краіне ўстанова, якая распрацоўвае тэарэтычныя асновы і прыкладныя псіхафізіялагічныя метады псіхалогіі працы і прафарыентацыі моладзі. Унікальнасць дыягнастычных методык цэнтра прывяла да запатрабаванасці яго паслуг у краіне. Пра актуальнасць даследаванняў установы і іх асаблівасці распавёў дырэктар РЦПЧ **Дзмітрый САГАЙДАК**.

Ад дыягностыкі навучэнцаў да тэсціравання кадраў БелАЭС

Напрамкі і паслугі

Мэтай дзейнасці ўстановы з'яўляецца правядзенне навуковай, метадычнай і ўкараняльнай працы, накіраванай на фарміраванне кваліфікаванага кадравага патэнцыялу Рэспублікі Беларусь; распрацоўка і ўкараненне інфармацыйна-псіхалагічных тэхналогій у прафілізацыю адукацыі, атэстацыю кадраў і павышэнне бяспекі насельніцтва; распрацоўка малатанажных хімічных тэхналогій і арганізацыя вытворчасці арганічных і неарганічных імпартазамашчальных злучэнняў для розных галін народнай гаспадаркі рэспублікі.

– Цэнтр аб'ядноўвае прафесіяналаў розных сфер. Тут працуюць псіхологі, псіхафізіялагі, праграмісты, інжынеры-электронікі – 14 супрацоўнікаў заняты ў падраздзяленнях установы, – распавядае дырэктар цэнтра **Дзмітрый Сагайдак**.

Запатрабаваная ў РЦПЧ паслуга – правядзенне прафарыентацыі. Так, цэнтр дапамагае многім школьнікам адказаць на пытанне, якую прафесію абраць. Для дыягностыкі навучэнцаў распрацаваны праграма-метадычны комплекс «Псіхаэргатэст-Ш». Дадзенае тэсціраванне даследуе прыроджаныя задаткі чалавека, якія прадвызначаюць паспяховасць яго навучання. Па выніках дыягностыкі фарміруецца псіхалагічны пашпарт. У ім паказваюцца выяўленыя характарыстыкі асобы, пералік пераважных прафесій, рэкамендацыі па арганізацыі працоўнага дня і рэжыму адпачынку.

Падкрэсліваючы аўтарытэт цэнтра ў гэтай галіне, варта згадаць, што больш за 20 гадоў ён выконвае заданні па прафарыентацыі і прафілізацыі ў сістэме агульнай сярэдняй і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. У 2004 годзе экспертны савет Міністэрства адукацыі рэкамендаваў праграмны комплекс «Псіхаэргатэст-Ш» да выкарыстання ў якасці дапаможнага праграма-сродку для псіхалагаў адукацыйных устаноў.

Як лічыць дырэктар цэнтра, захаванне фізіялагічнага і інтэлектуальнага патэнцыялу ў сучасных умовах працы заўсёды з'яўляецца актуальнай задачай. Для яе рашэння ў цэнтры былі распрацаваны трэнажоры: трэнажор «ИППО», падлогавае біястимулюючае трэнажорная прылада, кісцевы трэнажор. Яны могуць прымяняцца ў фізічнай культуры і спорце, а таксама пры посттравматычнай рэабілітацыі.

Заказы чыкі цэнтра

Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю ўключыла РЦПЧ БДУ ў Дзяржаўны рэестр гаспадарчых суб'ектаў, якія займаюць дамінантнае становішча на таварных рынках паслуг па псіхафізіялагічным тэсціраванні на рэспубліканскім узроўні.

– Цэнтр з'яўляецца адзіным у краіне распрацоўшчыкам інструментарыю і праграмных сродкаў псіхафізіялагічнай дыягностыкі, якія выяўляюць прыдатнасць асобы да высокаадказных відаў экстрэмальнай дзейнасці, – кажа Дзмітрый Ільч.

Заказчыкамі цэнтра з'яўляюцца шматлікія міністэрствы краіны: па надзвычайных сітуацыях, абароны, унутраных спраў, эканомікі, юстыцыі, адукацыі, спорту і турызму. Шматгадовымі заказчыкамі былі Камітэт дзяржаўнай бяспекі, Вышэйшы гаспадарчы суд, Дэпартамент па санацыі і банкруцтве, ДУ «Медыцынская служба грамадзянскай авіяцыі» і іншыя. Яшчэ ў 1998 г. кіраўнік дзяржавы асабіста азнаёміўся з магчымасцямі дыягнастычных псіхафізіялагічных сродкаў, распрацаваных у цэнтры, і даў указанне выкарыстоўваць гэтыя сродкі для вызначэння прафесійнай надзейнасці кадраў службы бяспекі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

– Мы больш за 20 гадоў распрацоўваем і прымяняем комплексы псіхафізіялагічнай дыягностыкі «Псіхаэргатэст», прызначаныя для выяўлення і вымярэння

важных якасцяў для прафесій, звязаных з павышанай рызыкай. Даследуюцца прыроджаныя задаткі, сфарміраваныя здольнасці, набытыя навыкі. Аналізуецца шырокі набор характарыстык увагі і памяці, разумовай працаздольнасці, логікі мыслення, стрэсаўстойлівасці, пунктуальнасці і выканаўчасці, схільнасці да рызыкаўных дзеянняў у штатных і мадэльна-экстрэмальных сітуацыях. Па завяршэнні комплекснага псіхафізіялагічнага тэсціравання фарміруецца справаздача, якая ўтрымлівае як выйгрышныя, так і слабыя бакі падвышанага, а таксама прафесійна-значныя фактары, якія ўплываюць на паспяховасць дзейнасці ці здольныя абцяжарыць яе, – каментуе дырэктар установы.

Гэта дазваляе кадравай службе ўстановы без штатнага псіхолога атрымаць усю неабходную інфармацыю для прыняцця кадравых рашэнняў. Да кожнай прафесіі падбіраліся свае ключы для выяўлення слабых і моцных бакоў. Прыкладзем некаторыя з іх. Медыцынскай службай грамадзянскай авіяцыі для лётных і дыспетчарскіх спецыяльнасцяў выяўлялася ступень адказнасці, адэкватнасць дзеянняў у штатных рызыка-мажорных умовах. У тэсціраванні пажарнікаў-выратавальнікаў МНС вымяралася хуткасць і стабільнасць рэакцыі на зроковыя і слыхавыя сігналы рознай інтэнсіўнасці, устойлівасць, пераключальнасць і размеркаванне ўвагі. У службоўцаў унутраных войскаў

МУС аналізавалася трываласць, апэратыўнасць дзеянняў і адэкватнасць прыняцця рашэнняў, задаткі эмацыйнай ураўнаважанасці. Пры тэсціраванні антыкрызісных кіраўнікоў даследавалася ўстойлівасць да вострага і хранічнага стрэсу, здольнасць засвойваць вялікія аб'ёмы інфармацыі, браць на сябе адказнасць, прымаць рашэнні ва ўмовах інфармацыйнай нявызначанасці. У работнікаў сістэмы правасуддзя вывучаліся задаткі сістэмнасці, планамернасці дзеянняў, устойлівасць да негатыўнага знешняга ўплыву, здольнасць прымаць рашэнні ва ўмовах цвёрдага знешняга прэсінгу і супрацьстаяння меркаванняў. У кіроўцаў грамадскага і прыватнага транспарту ацэньвалася верагоднасць безаварыйнай працы ва ўмовах інтэнсіўнай транспартнай нагрузкі.

Тэсціраванне кадраў БелАЭС

Будаўніцтва АЭС патрабуе кадраў высокай прафесійнай надзейнасці ва ўсіх кірунках дзейнасці. Важна адзначыць, што ўпершыню на атамнай электрастанцыі, якую будзе расійская кампанія «Атомстройэкспорт» дзяржкарпарацыі па атамнай энергіі «Росатом», падбор кадраў праводзіцца не расійскім, а беларускім псіхафізіялагічным інструментарыем.

Пастановай Савета Міністраў № 1043 ад 29 снежня 2017 г. РЦПЧ было вызначана правядзенне псіхафізіялагічных абследаванняў

работнікаў, якія ажыццяўляюць кіраўніцтва рэспубліканскім унітарным прадпрыемствам «Беларуская атамная электрастанцыя», у навукова-метадычнай установе Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта «Рэспубліканскі цэнтр праблем чалавека».

У абгрунтаванні да дадзенай пастановы Саўміна Міністэрствам энергетыкі адзначана, што РЦПЧ з'яўляецца вядучай установай, якая ажыццяўляе практычную дзейнасць у сферы псіхалогіі працы ў экстрэмальных відах дзейнасці з высокай ступенню асабістай адказнасці. Таксама ў дакуменце паведамляецца, што беларускі псіхафізіялагічны дыягнастычны комплекс атрымаў ад расійскіх партнёраў шэраг станоўчых водгукаў на яго высокую інфарматыўнасць у сферы забеспячэння бяспекі атамнай энергетыкі.

Рэспубліканскі цэнтр праблем чалавека распрацаваў і перадаў дыягнастычны праграмны сродак «Псіха-Эргатэст-АЭС» у лабараторыю псіхафізіялагічнага забеспячэння БелАЭС. Дыягнастычны комплекс прызначаны для паглыбленай дыягностыкі работнікаў, якія забяспечваюць безаварыйную эксплуатацыю БелАЭС.

Комплекс складаецца з 20 тэстаў, дадзенае тэсціраванне займае 2,5–3 гадзіны. Перыядычнасць правядзення дыягностыкі залежыць ад пасады супрацоўніка. Для высокаадказных пасадаў апэратыўнага персоналу блокавага шчыта кіравання дыягностыка абавязковая штогод, а для вышэйшых кіраўнікоў АЭС – адзін раз на 5 гадоў.

На выканальніцкіх пасадах работнікі праходзяць псіхафізіялагічную дыягностыку і пасля адпачынку ці балынічнага. Гэта неабходна для таго, каб даведацца, ці вярнуўся супрацоўнік у тую форму, якая дазволіць яму кампетэнтна выконваць свае абавязкі. З дапамогай дадзенага комплексу было ўжо пратэсціравана каля 500 чалавек за апошнія 2 гады.

Алена ЛЯЎШЭНЯ

Юлія Грышкевіч

Авансы на заўтра

Пераможцаў конкурсу
«Найлепшыя навуковыя працы
студэнтаў» узнагародзілі ў БДУ.

Лаўрэатам у галіне сацыяльных і гуманітарных навук стала магістрантка філалагічнага факультэта **Юлія Грышкевіч** за даследаванне «Архетыпічны вобраз сусветнага дрэва ў міфалогіі, рунічнай сістэме пісьменнасці і ў літаратуры».

Пераможцам у галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук прызнана выпускніца магістратуры фізічнага факультэта **Аляксандра Учарашня** за працу «Рэгуляцыя хіміярэзістэнтнасці клетак карцыномы гартані чалавека антыаксідантамі».

Усяго ў конкурсе прыняў удзел 21 студэнт з 13 факультэтаў ВУ.

Узнагароджанне пераможцаў адбылося 26 лютага ў рамках пасяджэння Савета БДУ.

Аляксандра Учарашня з рэктарам Андрэем Каралём

СТУДЭНЦКІ МЕРЫДЫЯН

Бесперапынная адукацыя ЯК СТЫЛЬ ЖЫЦЦЯ

Анастасія МАЙСЕНЯ, дыпламаваны юрыст, скончыла магістарскія праграмы ў БДУ і Каледжы Еўропы (Бельгія), валодае трыма замежнымі мовамі і не збіраецца спыняцца: у планах – паступленне ў аспірантуру БДУ. На сустрэчы з маладымі навукоўцамі ФМА яна распавяла пра досвед міжнароднага навучання і зносінаў.

«Валодаць англійскай – не больш, чым норма»

– Калі я атрымлівала вышэйшую адукацыю, для мяне, асабліва на першых курсах, было важна набрацца не толькі прафесійных ведаў, але яшчэ і тых, якія не магла атрымаць ва ўніверсітэце, напрыклад, моўных, таму актыўна займалася самаадукацыяй. Так, з 19 гадоў пачала вучыць французскую мову, да гэтага мяне заахвоцілі моладзевыя абмены, дзякуючы якім я наведвала даволі шмат краін.

Я зразумела, што ведаць англійскую – гэта не больш, чым норма, а вось ведаць яшчэ нейкія мовы – гэта ўжо выдатна. Напрыклад, я была ў Бельгіі і жыла ў сям'і, дзе дзеці ў роўнай ступені валодалі галандскай, французскай і англійскай, і падумала: «А чаму я не магу?» Гэта мяне натхніла, я вывучыла французскую і нямецкую, што дазволіла, напрыклад, навучацца і стажыравацца ў іншых краінах, а галоўнае – мець зносіны з некааторымі замежнікамі на іх родных мовах.

«Магістратура – для асобаснага росту»

– Я скончыла юрфак БДУ па спецыяльнасці «правазнаўства», але мне не хацелася заставацца на першай ступені левіцы адукацыі, хацелася пайсці вышэй, таму паступіла ў магістратуру юрыдычнага факультэта. Для мяне гэта

быў крок на шляху асобаснага развіцця, і гэтым разам ужо хацелася атрымаць спецыялізаваныя веды ў галіне права. Напрыклад, калі я вучылася на першай ступені, у мяне не было такіх прадметаў, як «міжнародны камерцыйны арбітраж» ці «міжнародны грамадзянскі працэс», таму магістратура па спецыяльнасці «прававое рэгуляванне знешнеэканамічнай дзейнасці» дазволіла паглыбіцца ў гэтыя пытанні, набыць пэўныя важныя для практыкі веды.

Пасля магістратуры БДУ Анастасія паехала атрымліваць дыплом магістра ў Каледж Еўропы ў Бельгіі. Пасляхова прайшоўшы працэс падачы дакументаў, які сама гераіня назвала даволі-такі простым, не толькі паступіла на запаветную спецыяльнасць, але і атрымала стыпендыю:

– Я чалавек, які не перапыняе свайго развіцця, таму, вырашыўшы, што ў Беларусі я гэты сектар ужо ведаю, паехала ў Еўропу даведвацца, як там. Мару паступіць у навукальную ўстанову, якая называецца Каледж Еўропы, выношвала даўно, прываблівала магістарская праграма «еўрапейскае права». Каледж рыхтуе кадры, у прыватнасці, для Еўрапейскай камісіі, таму ў Брусэлі кожны ведае гэту навукальную ўстанову. Дарэчы, у Еўропе дыплом магістра вельмі шануецца, у нас я такога

не сустракала. Калі я як юрыст праглядала ў нас вакансіі, нідзе не бачыла, каб у патрабаваннях быў дыплом магістра, і нават не ўказваюць, што ён будзе перавагай.

«У Каледжы Еўропы студэнты рыхтуюцца да лекцый»

– Падчас навучання ў каледжы праходзіла абавязковыя курсы і на выбар, а яшчэ там ёсць міждyscyплінарныя курсы. Гэта значыць, што калі я юрыст, то абавязана ў кожным з семестраў узяць курс не па праве, а па сумежных дысцыплінах, напрыклад, па палітыцы ці эканоміцы. Гэта дазваляе пашырыць прафесійны далягляд, і мне здаецца, што гэта правільна.

Што да формаў правядзення заняткаў, то іх некалькі: лекцыі, семінары і т'ютараты. На лекцыях звычайна прысутнічае ўвесь паток, гэта каля 100 чалавек, і ты ніяк не ўзаемадзейнічаеш з выкладчыкам. Да лекцыі трэба кожны раз рыхтавацца: прачытаць канспект выкладчыка, які можна купіць у спецыялізаваным кіёску. Можна, вядома, і не рыхтавацца, але тады не зразумееш, пра што ідзе гаворка. Працэс пабудаваны так, што ты па канспекце самастойна вывучаеш фабулу тэмы, а на лекцыі выкладчык тлумачыць нюансы: чаму быў пададзены такі іск, якія наступствы і г. д.

За кожным выкладчыкам у каледжы замацаваны асістэнт, які арганізоўвае т'ютараты. На гэтых занятках ён не дае ніякай новай інфармацыі, як выкладчык на лекцыі, але тлумачыць нейкія моманты, у групе ідзе абмеркаванне. Яшчэ адна форма – семінары, якія праходзяць у малых групах і адрозніваюцца ад лекцый інтэрактыўнасцю, прычым зносіны адбываюцца досыць неформальна, за кошт таго, што ў англійскай няма формы «Вы».

Яшчэ адрозненне ў тым, што ў нас сярэдні бал лічыцца як сярэднеарыфметычнае ўсіх адзнак, а там інакш. У розных формах працы розныя каэфіцыенты: у семінараў – 1, у лекцый – 1,5, а ў магістарскай працы самы высокі – 2, таму яе важна напісаць добра.

«Выкладчык для мяне меў ролю футбольных варот»

– У Каледжы Еўропы выкладчык ніколі не скажа, што твой адказ няправільны, там імкнучца не нашкодзіць самаацэнцы студэнта, прастымуляваць яго. На абмеркаваннях падчас семінараў выказваліся часам зусім недарэчныя версіі, але дыскусія ад гэтага не становілася бяднейшай. Галоўнае – у кожнага ёсць права выказацца па тэме. Для мяне выкладчык там меў ролю футбольных варот. Студэнт павінен забіць гол у гэтыя вароты і сам зразумець, атрымалася ці не. Калі мяч адляцеў ад штангі, то ён вярнуўся на поле, і ўжо іншы студэнт спрабуе забіць гол, гэта значыць даць адказ на пытанне. Пры такім падыходзе чалавек сам разумее, ці ў правільным напрамку ён разважае, мне гэта ў іх сістэме вельмі падабаецца.

«Для неформальнага нэтворкінгу – у каледжы ўласны бар»

– У каледжы моцнае студэнцкае самакіраванне: было вельмі шмат усякіх ініцыятыў – пачынаючы ад экалагіі і заканчваючы дабрачыннасцю. Самі арганізавалі курсы замежных моў. Там ёсць культ лідарства, і ўсе імкнуліся запусціць

свае ініцыятывы. Але з іншага боку – шмат каму гэта перашкодзіла каледж скончыць, таму што людзі, якія вельмі глыбока сыходзілі ў сацыяльнае жыццё, проста забывалі пра вучобу. Яшчэ ў каледжы ёсць уласны бар, дзе кожны чацвер праходзіць барная ноч, а бармэнамі выступаюць самі студэнты. Наогул, там вельмі шмат увагі надаецца нэтворкінгу: як фармальнаму, так і неформальнаму. І калі на семінарах мы разбіраліся з тым, што такое нэтворкінг і як правільна пабудаваць адносіны, то бар выступаў пляцоўкай для неформальнага нэтворкінгу, дзе людзі вучацца нават на сур'ёзныя тэмы размаўляць у неформальным становішчы.

«Германія навучыла шанаваць сутнасць»

– Праз некалькі месяцаў пасля таго, як я атрымала дыплом магістра Каледжы Еўропы, мяне адабралі на стажыроўку ў Бундэстаг Германіі працаваць у офісе дэпутата з Баварыі, якая займалася правамі жанчын, дзяцей, пенсіянераў. Пяць месяцаў я працавала як стажор, наведвала выбарчую акругу, хадзіла на пасяджэнні камітэтаў, прысутнічала на канферэнцыі з палітыкамі. На мяне вельмі паўплывала стаўленне немцаў да жыцця. Напрыклад, мне запомнілася, як нават на пленарнае пасяджэнне дэпутаты ад больш левых партый нярэдка спакойна прыходзілі ў джынсах, гэта значыць, што там надаецца ўвага не твайму выглядзе, а сутнасці: што ты робіш і як. Такія прыклады прымушаюць задумацца: «А ці дазволена нам меркаваць пра кагосьці па знешнім выглядзе?»

«У Беларусі для сябе я бачу перспектывы»

– Я вярнулася дадому, таму што зразумела, што на дадзеным этапе ў Беларусі ў мяне больш магчымасцяў рэалізаваць сябе. Мне цікавая навука, прыцягвае міжнароднае права, таму планую паступаць у аспірантуру ФМА, гэта для мяне яшчэ адна прыступка ўгару. Не выключана, што буду выкладаць, узаемадзейнічаю са студэнтамі – гэта цікава. Я лічу, што беларусы вельмі разумныя і таленавітыя людзі, але нам часам бракуе ініцыятыўнасці і досведу камунікацыі, таму я раю студэнтам выкарыстоўваць магчымасці, ездзіць па праграмах абмену. Гэта дазваляе атрымаць незвычайны досвед, а яшчэ распавесці замежнікам пра Беларусь.

Валерыя БАНДАРЧЫК

Праект «Сафія»: у кожнага ёсць шанец стварыць шчаслівую сям'ю!

На базе БДУ з 5 па 9 лютага прайшло экспрэс-навучанне па фарміраванні сямейных каштоўнасцяў і ўсвядомленага бацькоўства ў моладзі у межах рэспубліканскага праекта «Сафія».

Праект рэалізуецца моладзевым крылом Беларускага саюза жанчын сумесна з нашым універсітэтам, а асновай для выяўлення праблематыкі паслужыла маштабнае сацыялагічнае даследаванне сямейных каштоўнасцяў сярод 1190 студэнтаў БДУ, Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы і Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Аркадзя Куляшова. Напрыклад, станоўча ў адносінах да фактычнага сужыцця стаяцца 60,9 % мінскіх студэнтаў БДУ, аборт лічыць забойствам 67,1 % з апытаных.

Сямейныя каштоўнасці ў Мінску адчувальна ніжэйшыя, чым у несталічных ВНУ, дзе праводзілася даследаванне. Няўжо інтэлектуальны патэнцыял нашых студэнтаў зацямніў духоўны? Праект «Сафія» з дапамогай прафесійных лектараў, іх аргументацыі і навуковай базы прадставіў студэнтам пераканаўчыя доказы таго, што сужыццё ў 85 % не прыводзіць да шлюбу, а нявіннасць (цэласнасць светапогляду) толькі ўмацоўвае адносіны.

«Сафія» рытуе студэнтаў-лектараў, якія згодна з прынцыпам «роўны навучае роўнага» распавядаюць старэйшым школьнікам і гімназістам пра сямейныя каштоўнасці, сэнс жыцця, адрозненне кахання ад закаханасці, ўзаемапавагу, шлюб і традыцыі сям'і. Першай удзельніцай праекта стала СШ № 111 г. Мінска. Студэнты БДУ ходзяць на кожны адкрыты ўрок у рамках праекта, каб павучыцца ў такіх дасведчаных лектараў, як куратара асветніцкага праекта «За жыццё, маральнасць і сямейныя каштоўнасці» **Алены Ярашэвіч** і

тэле- і радыёведучай **Алены Есінай**. Дарэчы, яны выступілі і на экспрэс-навучанні ў фармаце адкрытых лекцый-гутарак. Патрапіць у праект можна студэнтам беларускіх ВНУ, а па сканчэнні навучання стаць лектарам, фатографам ці відэаграфам праекта. Пяць дзён экспрэс-навучання былі агульнымі, даведацца пра сямейныя каштоўнасці мог кожны.

Адкрытая форма зносін была абрана невыпадкова: як прызналіся слухачы праекта, атрыманая інфармацыя змяняе жыццё. Гэта і з'яўляецца яго мэтай – зрабіць сямейнае жыццё і адносіны гарманічнымі. У большасці сваёй гэтыя важныя веды не дайшлі да нас ад мам, а да іх ад бабуль... І ўсяго за тыдзень праекта дзяўчаты са слязамі на вачах дзякавалі лектарам за тое, што паказалі фільмы і распавялі на словах: аборт – гэта самае сапраўднае забойства, калі мы адбіраем права на жыццё, якое нам не належыць, а сужыццё – не каханне, а часовыя адносіны.

Перад слухачамі праекта выступалі протаіерэй **Аляксандр Шымбалёў** і іерэй **Яўген Фісенкін**, дацэнт кафедры нацыянальнай эканомікі і дзяржаўнага кіравання БДЭУ **Ганна Яшчук**, журналіст, радыёведучая, каардынатар міжна-

роднага фэсту ў абарону жыцця і сям'і «Далонька» **Алена Есіна**. Экспертамі выступілі супрацоўнікі БДУ: выкладчык Інстытута журналістыкі БДУ **Дзмітрый Нікановіч**, псіхалаг і начальнік аддзела выхаваўчай работы з моладдзю ў МДЭІ імя Сахарова **Таццяна Баршчэўская**, супрацоўніца Псіхалагічнай службы БДУ **Аліна Пешкур**. Куратарам праекта выступае начальнік аддзела моладзевых праграм і праектаў упраўлення выхаваўчай работы з моладдзю **Наталля Капацэвіч**.

Водгукі па выніках навучання:

Вольга Дайновіч, 3 курс, юрыдычны факультэт:

– Тыдзень праекта настолькі на мяне паўплываў! Чалавек, вядома, задумваецца пра каханне, пра сэнс жыцця. Але іншая справа, калі ты слухаеш спецыялістаў, розныя пункты гледжання, пачынаеш фундаментальна разбірацца з гэтым. Лекцыя пра нявіннасць перавярнула мае ўяўленне, я зразумела, што гэта каштоўна для мяне, хоць раней думала па-іншаму.

Марына, 2 курс, БДУ:

– Праект атрымаўся ўражлівым. Дзякуй вам вялікае за арганізацыю

такого выдатнага мерапрыемства! Праект ахапіў, магчыма, самыя спрэчныя і цікавыя для моладзі тэмы, пра якія не кажуць у школе ці ва ўніверсітэце. Менавіта ў гэтым каштоўнасць «Сафіі». Асабліва цікавым быў занятак, прысвечаны дашлюбным адносінам і каханню, і апошні, пра сям'ю і жаночасць. Спікеры вельмі далікатна нагадалі пра вечныя каштоўнасці, падштурхнулі да некаторых разважанняў на гэту тэму. Ехала дахаты і думала: «А яны сапраўды маюць рацыю... Я ўжо і забылася пра тое, што варта шанаваць сябе для таго, каб мяне мог шанаваць і паважаць хтосьці іншы. Як жа я магла забывацца пра ўсё гэта?» Уражанні ад праекта проста найлепшыя. Вочы як быццам ізноў адкрыліся. Дзякуй вам за праект! Не спыняйцеся на дасягнутым.

Удзел у праекце прынялі і студэнты іншых ВНУ. Яны таксама падзяліліся сваімі ўражаннямі.

Цімафей Бекішаў, 4 курс, БНТУ:

– Праект «Сафія» вельмі сур'ёзна паўплываў на мае жыццё, раней я думаў, што сям'я – гэта не так складана, як можа здацца. Пасля лекцый я зразумеў: каб стварыць сапраўды шчаслівую

сям'ю, неабходна шмат працаваць, пераадоўваць перашкоды, прыйсці да ўзаемнай згоды і даверу. Вырасць для сябе, што сужыцца ў маіх адносінах не будзе, бо гэта шлях у нікуды – тое, што даецца без высілкаў, не шануецца. Толькі цяпер я ўсвядоміў, наколькі жудасныя абарты. Гэтыя пяць дзён праяцелі вельмі хутка, эмацыйна, цікава і прымусілі мяне задумацца над сваім жыццём, пераасэнсавалі некаторыя жыццёвыя прыцыпы, абудзілі жаданне развівацца далей і стварыць сваю шчаслівую сям'ю, прыйсці да кахання. Я вельмі рады, што існуюць такія пісьменныя, добрыя, адказныя, пільныя і неабыяковыя людзі! Я працягну ўдзел у праекце, каб больш колькасць людзей задумалася, як і я, пра такія глабальныя рэчы, як сэнс жыцця, сям'я.

Ева Тарасова, 6 курс, БДМУ:

– Праект вельмі моцны! Важны і вельмі патрэбны. Мне спадабалася, што лектары пакідалі за намі права выбару. Ніхто не імкнуўся навязваць сваё «правільнае» меркаванне. Гэта дапамагала заставацца шчырымі, не баяцца пытаць, шукаць адказы на пытанні. Яшчэ мне спадабалася, што не было асуджэння і ў любых пытаннях заўсёды заставалася надзея, што не ўсё страчана. Ва ўсіх ёсць магчымасць стварыць шчаслівую сям'ю.

Ганна Корда, 2 курс, БДЭУ:

– Гэта было вельмі пазнавальна. Раней я задавала сама сабе пытанні, і вельмі цяжка было знайсці адказы, а з дапамогай праекта «Сафія» я адказала на шматлікія з іх і стала больш упэўненай, перакананай, што раблю ўсё правільна.

У далейшым навучанне пройдзе па абраных студэнтамі спецыялізацыях: асобна будуць рыхтаваць лектараў, фатографаў і відэаграфістаў. А зусім хутка студэнты правядуць свае першыя ўрокі пра «добрае, цудоўнае і вечнае» перад школьнікамі, збярэць жывыя фота і відэа з сустрэч.

Надзея МАРХЕЛЬ

СТУДЭНЦКІ ІНТАРЭС

13 лютага напярэдадні дня святога Валянціна пагаварылі пра каханне і ў БДУ. У рамках праекта «Адкрытыя лекцыі» адбылася лекцыя загадчыка кафедры агульнай і клінічнай псіхалогіі факультэта сацыяльных навук БДУ прафесара **Уладзіміра ДАМАРАЦКАГА** «Што такое каханне?».

Ахвотнікаў даведацца адказ на гэтае вечнае пытанне было шмат, і аўдыторыя фізічнага факультэта была перапоўнена. Уладзімір Антонавіч распавёў студэнтам, як разумелі каханне навукоўцы, гістарычныя дзеянні і людзі мастацтва розных стагоддзяў. А таксама студэнты даведліся пра «хімію кахання». Выкладчык распавёў, якія гармоны выпрацоў-

ваюцца ў перыяд закаханасці і чаму навукоўцы лічаць, што каханне жыве тры гады.

Прафесар распавёў студэнтам пра трохкампанентную тэорыю кахання Роберта Стэрнберга. Паводле яе, існуюць тры складнікі кахання: палкасць, інтымнасць і адданасць. Рознае спалучэнне гэтых кампанентаў фарміруюць 8 разнавіднасцяў кахання.

• Адсутнасць усіх трох кампанентаў – гэта «некаханне». Адсутнасць кахання характарызуе пера-

важную большасць нашых асабістых адносін, паўсядзённае ўзаемадзеянне.

• Наяўнасць інтымнасці без палкасці і адданасці прыводзіць да з'яўлення «сімпатыі і сяброўства».

• Наяўнасць толькі палкасці прыводзіць да «гарачага захаплення».

• Пачуццё абавязку без інтымнасці і палкасці прыводзіць да фарміравання так званага «пустога кахання».

• «Рамантычнае каханне» атрымліваецца са спалучэння інтымнасці і палкасці ў каханні. Рамантычныя палюбоўнікі не толькі звернутыя фізічна адзін да аднаго, але таксама звязаны эмацыйна – аднак не маюць падтрымных абавязанняў.

• Спалучэнне інтымнасці і адданасці ўтвораць «сяброўскае каханне». Гэты тып кахання назіраецца

ў доўгіх шчаслівых шлюбах, дзе палкасць трохі згасе, але глыбокая прыхільнасць і абавязанні застаюцца.

• Бессэнсоўнае (ці фатальнае) каханне з'яўляецца там, дзе ёсць толькі палкасць і пачуццё абавязку.

• Дасканалым каханнем, пра якое мараць многія, лічацца адносіны, у якіх прысутнічаюць усе тры кампаненты кахання. Такого кахання складана дасягнуць, і яшчэ складаней яго захаваць. Але яно вартае высілкаў.

Таксама Уладзімір Антонавіч распавёў, што пабудова гарманічных адносін можа пара, якая аб'яднана агульнымі інтарэсамі і дзе абодва высока шануюць адзін аднаго, чаканні іх рэалістычныя, а камунікацыя эфектыўная. Вельмі важным фактарам прафесар лічыць умёнае канструктыўнае сябе паводзіць у канфліктнай сітуацыі.

Але самае галоўнае для чалавека – гэта прыняць і палюбіць сябе. Без гэтага немагчыма пабудаваць моцныя любімыя адносіны. У канцы лекцыі выкладчык прапанаваў прысутным прайсці тэст на разнаволенасць і адзначыў, што яна таксама вельмі важная для пабудовы гарманічных адносін.

Лекцыя Уладзіміра Дамарацкага была ўжо другой адкрытай лекцыяй БДУ. Стваральнікі праекта рыхтуюць выступленні і іншых лектараў. Яны актыўна ўзаемадзейнічаюць са студэнтамі і цікавяцца, на якія тэмы хлопцы і дзяўчаты хочуць пачуць лекцыі.

Прапанаваць лектараў для праекта вы можаце тут: https://vk.com/openlecture_bsu

Лекцыю Уладзіміра Дамарацкага можна паглядзець тут: https://vk.com/wall-42493310_397

Дар'я КОЎЗА

Універсітэт на 23 лютага зрабіў студэнтам адразу некалькі падарункаў. Адным з іх стала прэзентацыя працы кіналагічнай службы мытні «Мінск-2». І сур'ёзна, і весела: з аднаго боку, важная інфармацыя і відэа пра наркатыкі, з іншага – выступленні кінолагаў са сваімі чатырохногімі сябрамі.

«Звычайна такія сустрэчы праходзілі для студэнтаў мытнай справы ФМА. Мы захапіліся працай кінолагаў з сабакамі і запрасілі іх і прадстаўнікоў мытні на адкрытую сустрэчу са студэнтамі», – адзначае **Наталля Капацэвіч**, начальнік аддзела моладзевых праграм і праектаў УВРМ. З Днём абаронцаў Айчыны студэнтаў павіншаваў кіраўнік мытні **Андрэй Міхалькевіч**, які таксама распавёў пра актуальнасць працы беларускай мытнай службы па забеспячэнні бяспекі жыцця і здароўя грамадзян, якія едуць праз мяжу. Таксама аўдыторыі прадэманстравалі відэа па прафілактыцы наркамання, наступствах ужывання псіхатропных рэчываў. Кіраўнік аддзела кіналагічнай службы **Андрэй Фядзьеў** распавёў пра выкарыстанне службовых сабак пры правядзенні мытнага кантролю, цікавыя факты з практыкі работы, палярэдні адбор «чатырохногіх сяброў» для службы і іх дрэсіроўку.

Напрыклад, сабака не ведае, што ён выконвае небяспечную працу і шукае злачынцаў. З гэтай прычыны кожнае заданне кінолагі завяршаюць пазітыўна – даюць любімую цацку ці частуюць спецыяльным пачэпкам. На дзіва, нямецкіх аўчараў не было. На службе – асабістыя сабакі кінолагаў розных парод. Гэта мітэльшнауцар Лока **Вольгі Шушкевіч**, джэк-расэл-тэр'ер Буба **Анжэлы Харэвіч** і

Ёркшырскі тэр'ер замест аўчаркі? У БДУ завітала кіналагічная служба мытні «Мінск-2»

фаварыт – ёркшырскі тэр'ер Віні **Аляксандры Кабец**. Такая разнастайнасць апраўданая: напрыклад, маленькі сабака можа праца-

ваць на сталях, прайсці ў самалёт. Кінолагі прадэманстравалі свае прафесійныя навыкі і выдатную дрэсіроўку сваіх гадаванцаў. Чым і выклікалі захапленне студэнтаў, шмат пытанняў не толькі пра сабак, але і пра дэталі прафесіі.

Пасля заканчэння сустрэчы студэнты яшчэ доўга не разыходзіліся. Адзначалі падабенства гаспадароў і сабак, фатаграфаваліся, задавалі пытанні. Найбольшую ўвагу атрымаў Віні – гэтае мілае стварэнне са званочкам па-

слухмяна выконвае ўсе каманды, умее лічыць да пяці і нават прыкідвацца мёртвым! «Выклікае становіцца эмоцыя нават у крымінальнага элемента», – кажа пра сабаку Андрэй Фядзьеў.

Надзея МАРХЕЛЬ

ІМПРЭЗЫ

Студэнцкія арганізацыі павіншавалі БДУ з Днём абаронцаў Айчыны

У галоўным корпусе БДУ студэнцкія арганізацыі павіншавалі студэнтаў і супрацоўнікаў універсітэта з Днём абаронцаў Айчыны. Святочная акцыя сабрала не толькі хлопцаў, якіх тут, на «мужчынскіх» спецыяльнасцях, шмат, але і дзяўчаты!

Прафсаюзна камітэт студэнтаў БДУ падрыхтаваў некалькі інтэрактыўных зон. Дзяўчаты-майстры навуцы хутка і прыгожа пашыць арыгінальны гальштук-

бачку. І калі хлопцы з цікавасцю назіралі за рухавымі іголкі, дзяўчаты беглі падпісаць паштоўку, каб падараваць тату, сябру або закаханаму. Дызайн паштовак, дарэчы, быў падрыхтаваны спецыяльна да свята. Яны – адметная рыса прафкама, які звычайна на буйныя свята радуе студэнтаў новымі віншавальнымі паштоўкамі.

Непадалёк хлопцы саборнічалі ў армрэстлінгу, паднімалі гіру, адказвалі на пытанні віктарыны. Прызвы выдатныя: фірмовыя нататнікі і квіткі на паштоўку «Дети Ванюшина» ў Моладзевы тэатр. Пахваліцца перад камерай дасягненнямі ў конкурсах і прымерыць ваенны вобраз можна было ў тэматычнай фотазоне.

То тут, то там з'яўляліся дзяўчаты-мімы з творчай студыі MiM-BSU, запрашаючы ў фэйс-арт-зону. Вялікая чарга хлопцаў хацела атрымаць каларовы малюнак на скуры! БРСМ БДУ віншаваў гасцей свята музычным канцэртам і цікавымі конкурсамі. Хлопцы павінны былі адказаць на няпростыя пытанні са «свету жанчын», як выкарыстоўваць хайлайтар або ці трэба змываць фарбу з валасоў пасля афарбоўкі. Папулярнай была зона, дзе выдавалі ваенны білет і прымалі прысягу. Цікава было паспрабаваць сябе ў гэтай ролі і дзяўчатам! Шчаслівыя, яны дэманстравалі свой «білет» сябрам. Свята атрымалася! Цяпер чакаем 8 сакавіка.

Надзея МАРХЕЛЬ

